

## Kalafi ya TB

Dihlare tša go alafa TB di swanetse go nwewa sebaka sa dikgwedi tše tshela matšatšing a šupa a beke. Dibeke tše pedi ka morago ga kalafo, molwetši a ka se sa fetetša batho ba bangwe ka bolwetši ntle le ge e le gore o be a sa tšee kalafo ya gagwe gabotse. Se se ka dira gore dihlaire tšeo a di nwago tša mehutahuta di se sa kgona go mo alafa.

### TB yeo e palelago bontshi bja diokobatsi goba TB ya MDR

Balwetši bao ba nago le TB ba ka swara ke TB ya MDR ge ba ka se šomiše kalafo ya bona ka botlalo. Go tloga go le boima kudu go alafa TB ya MDR go feta go alafa TB yona e palela diokobatsi, elego seo se rago gore dihlaire tšeo di alafago TB ya setlwaedi ga di e alafe, le gore, go tla nyakega dihlaire tše dingwe gape tša theko ya godimo

### TB yeo e feteletsego ya go palela diokobatsi goba TB ya XDR

Ke bothata bjo bo tseneletšego kudu go ka alafa mohuta wo wa TB, bothata bja gona bo feta le bja go alafa TB ya MDR, lebaka la seo ke gore twatši (dikokwanahloko) ya yona ga e kgone go ka alafiwa ke dihlaire ka moka tšeo di lego gona tša TB

### Kalafi

Balwetši ba TB ya MDR le ya XDR ba swanetše go išwa bookelong gore ba hwetše kalafo yeo e ikgethago, kalafo ya gona e hwetšwa mahala le gona e tšea mengwaga ya go fihla go ye mebedi



## Tsenelelano magareng ga HIV le TB (Bolwetsi Bja Mafahla)

HIV e fokotša tshepedišo ya go itšhireletsa ga mmele, ya o dira gore o palelwe ke go šoma gabotse kgahlanong le ditwatši, tše bjalo ka TB. Ditwatši tša TB, ka go rialo, di a ikoketša ka bjako. Ka ge batho ba bantšhi ba nale twatši ye ya HIV, TB le yona e a oketšega. Bjo ke bothata bjo bogolo mono Tshwane.

Ge o nyaka tshedimošo ka botlalo o ka ikopanya le ba kliniki ya gago ya kgauswi

# BO HLOKOMELE!



# Sehuba se segolo se ka fedišwa

## Sehuba se segolo sa maswafo

Sehuba se segolo se, se ka swara setho se sengwe le se sengwe sa mmele, efela se tsebeга kudu mo maswafong. Mohuta wo wa sehuba ga o tshwenye kudu, efela o ka fetela.



## Sehuba se segolo sa maswafo se hlolewa ke eng?

Ge twatši ya sehuba se segolo (TB) e tsena mo mmele e ipea mo maswafong gomme e hlole bowetši bja maswafo. Twatši ye ya TB e thoma go ja kgauswi le mo e dutšego, gomme go thoma go ba le dilo tša go swana le go fiša, go ruruga, bohloko le bohabetšwana mo maswafong, ge go ka se be le thušo ya kalafi, maswafo a ka ba le mašoba (a ka jega). Twatši ye e swana le ge khunkhwane e ja lettakala/lehlare gomme e le phula mašoba.

Twatši ye gantši ga e ke e bonala (kudu mo baneng) ka baka la tšhireletšo yeo mmele e nago le yona go thibela go phatlalla ga bowetši bjo. Efela twatši ye ga e tloge mo mmele, e ipea sekhutlwane mo maswafong. Ge tšhireletšo ya mmele e sahlwe e sana le maatla, twatši ye, e thoma go ikala le mmele ka moka. Seo se ka direga dikgwedi tše mmalwa ka ntle le go kgaotša, gantši go direga ka morago ga ge motho a be a swerwe ke mokomane (mokoahlwane).

Go ka ba le mabaka a mantši ao a dirago gore mmele o se be le maatla a go thibela twatši ye bjalo ka:- phepompe, - go nwa dinotagi ka mehla, - botwetsi bja swikiri, go lapa, botšofadi, AIDS

## Twatši ya sehuba se segolo (TB) e ka bonwa bjang?

Go na le dilwana tše ntši tšeo di tswalanywago le TB.

- Go gohlola ga go se fele
- Beke tše pedi goba go feta
- Go se be le maatla
- Go ota le go se dume dijo
- Bohloko mo mafahleng
- Go fufulelwa bošego
- Go gohlola madi



## Phatlalatšo ya twatši ye e ka thibelwa bjang.

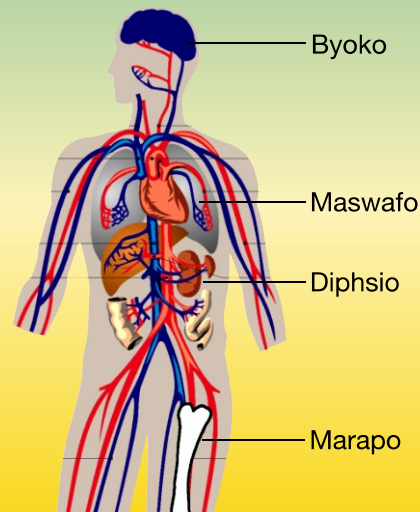


- Ge motho a phetše gabotse, a e ja dijo tšeo di fepago mmele, thibelo ya twatši ye e a o ketšega.
- Moento wa BCG kilniking ya geno.
- Moya wo o hlwekilego.
- Mahlasedi a letšatši a loketše go thibele TB.
- Enwa fela maswi ao a hlwekilego.
- Motho yo mongwe le yo mongwe yo a bontshago dika tša TB o swanetše go ya kilniking go yo hlahlobjwa.
- Balwetši bao ba swerwego ke TB ba swanetše go ya kilniking ka mehla go yo hlahlobjwa.
- Balwetši bao ba swerwego ke sehuba se segolo ba swanetše go nwa dihlare/diphilisi tšeo ba laetšwego go di nwa gore ba tle ba folele ruri.

“Eja dijo tša go ago mmele ka mehla”.



Ditho tša mmele tše tshwaetšwang ke TB:



Ge o na le pelaelo ya gore o ka ba o na le TB goba mogwera wa gago o na le yona goba yo mongwe wa ka lapeng, etela ba kliniki ya mmasepala ya kgauswi: moo e leng gore o tlo hwetša hlahlobo, o tla fiwa dihlare/diphilisi. Ge TB e ka utullwa ka pela go tlo ba bonolo go e alafa.